

NALEŻNOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM. CENA NUMERU 60 GROSZY

SAMORZĄD

TYGODNIK

POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU
TERYTORJALNEGO

Rok XVIII.

Warszawa, 19 lipca 1936 r.

№ 29.

TREŚĆ NUMERU

Jerzy Bonkowicz-Sittauer. — Fikcje oddłużenia.

J. Or. — Nowy przemysł wiejski.

Ze Związku Powiatów R. P.

Sprawy bieżące

Wiadomości gospodarcze

Poradnik samorządowy

KROŚCIENKO

nad Dunajcem

U Z D R O W I S K O

432 m. n. p. m. w bezpośrednim sąsiedztwie
pienińskiego Parku Narodowego.

Źródła wód mineralnych, alkaliczno - słono - wapnio-
wych, o szerokim zastosowaniu leczniczym.

Kąpiele w Dunajcu.

Główny punkt wycieczkowy w Pieniny: na Trzy Ko-
rony, Sokolicę, Czertezik i do ruin historycznego zamku
św. Kingi.

Pensjonaty. Wille. Domy góralskie. Restauracje.

Codziennie dancing. Warunki bardzo przystępne.

Stacja kolejowa: Nowy Targ lub Stary Sącz.

Dojazd autobusami P. K. P.

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

PRENUMERATA KWARTALNA
7.50 ZŁOTYCH.
OD 6 EGZEMPLARZY 6.25 ZŁ.
NUMER POJEDYŃCZY 60 GROSZY.
KONTO CZEKOWE w P. K. O. 52.020

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA,
MARSZAŁKOWSKA 81 a
TELEFONY: REDAKCJI 9-66-06.
ADMINISTRACJI 9-61-92.
Redakcja rękopisów nadesłanych
nie zwraca.

Ceny ogłoszeń: Strona w tekście: 350 zł. $\frac{1}{2}$ —str.
175 zł.— $\frac{1}{4}$ str. 87 zł. 50 gr. Poza tekstem za str.
250 zł.— $\frac{1}{2}$ str. 125 zł., $\frac{1}{4}$ str. 62 zł. 50 gr.
Publikacje bilansów o 50% drożej. Ogłoszenia
instytucyj komunalnych (dostarczone bezpośrednio do Administracji) za str. 120 zł., $\frac{1}{2}$ str.
60 zł.— $\frac{1}{4}$ str. 30 zł.

Redaktor — Franciszek Branny

ROK XVIII.

WARSZAWA, 19 LIPCA 1936 r.

Nr. 29

TREŚĆ Nr. 29. Fikcje oddłużenia — Jerzy Bonkowicz-Sittauer. Nowy przemysł wiejski — J. Or. Ze Związku Powiatów R. P. Sprawy bieżące. Wiadomości gospodarcze. Poradnik.

Fikcje oddłużenia

(Artykuł dyskusyjny).

W akcji oddłużeniowej samorządów jest jakieś niedomaganie organiczne. Aby nie dyskutować teoretycznie, ani nie operować ogólnikami, biorę przykład praktyczny — powiat dubieński. Gospodarka pow. zw. sam. jest oddawna ostrożna i oszczędna i dlatego powiat nie potrzebuje oddłużenia; natomiast gminy gospodarczo stale szwankowały i zadłużyły się wcale poważnie. Ponieważ nie wykorzystują one — w wyniku dobrej gleby i stosunkowo wysokich stawek podatku gruntowego — tych efektywnych maksimów podatku wyrównawczego, jak to jest możliwym przy dużej ilości hektarów nisko opodatkowanej ziemi, przeto doszło do paradoksalnej sytuacji, że gminy o lepszej glebie znalazły się w gospodarce samorządowej w gorszym położeniu od gmin, posiadających glebę gorszą.

Cyfrowo zadłużenie wszystkich gmin powiatu dubieńskiego wynosiło na dzień 1.IV.1935 — kwotę 555 tys. zł. — zaś w dniu 1.IV.1936 r. spadło do 469 tys. zł. Pozostała, choć zmniejszona już kwota, stanowi poważny ciężar i — wobec bardzo dużych trudności wiązania budżetów — nie można przewidywać normalnej spłaty tak znacznej sumy, w dużej mierze wysoko oprocentowanej i często bezwzględnie egzekwowanej. Zdawałoby się, że akcja oddłużeniowa przyjdzie tu z pomocą samorządowi. Tymczasem na 12 gmin zaledwie jedna (Jarosławicze) mogła być wzięta na warsztat oddłużeniowy. Po starannem opracowaniu okazało się, że na ogólną sumę zadłużenia wynoszącą na 1.IV.1936 r. 57 tys. zł., do obliczeń oddłużeniowych można było zaliczyć tylko 50 tys. zł. Z tej sumy zaprojektowano umorzenie 29 tys. zł. Niestety, w kwocie tej mieści się aż 27 tys. zł. należności Wydziału Pow., który może przecież bez całej procedury oddłużeniowej, we własnym zakresie dokonać umorzenia lub dopłaty gminie, nie dającej sobie rady ze związaniem budżetu. Jako konkretny efekt pozostaje przeto 2 tys. zł. zaproponowanych do

umorzenia, oraz plan spłat na 5, wzgl. 6 lat. Całe oddłużenie tej gminy sprowadza się przeto do wyraźnej fikcji, aczkolwiek w zestawieniach tabelaryczno-statystycznych daje pozornie piękne i doniosłe efekty. Ponieważ ze strony organów, przeprowadzających akcję oddłużeniową, było niewątpliwie dużo dobrej woli, aby wykorzystać wszelkie uprawnienia, celem rzeczywistego oddłużenia i umożliwienia przeciętnym gminom stworzenia zdrowych podstaw gospodarczych, należy wnioskować, że same przepisy i uprawnienia były w tym wypadku niewystarczające. Ponieważ pozostałe gminy nie mogą wcale liczyć na oddłużenie, przeto suma ogólnego obciążenia gmin powiatu dubieńskiego pozostaje niezmienną. A przecież jest to ciężar zbyt duży, aby przy bezlitosnej kurtyzacji budżetów samorządowych można go było wytrzymać. 470 tys. zł. długów gminnych przy 800 tys. zł. rocznych dochodów nie stanowiłoby katastrofy, gdyby to były zadłużenia dłużej terminowe o uregulowanym planie spłat. Tymczasem są to prawie całkowicie należności krótkoterminowe. Skreślanie należności wobec Wydziału Pow. — przy pozostawieniu innych — osłabi pozycję PZS bez istotnej poprawy sytuacji gmin. Tylko generalna segregacja zadłużeń i ustalenie takiego planu spłat, któryby zapewnił możliwość realnego budżetowania i wykonywania przez gminę swoich zadań, możnaby uważać za akcję istotną i skuteczną. Sprowadzanie oddłużenia do skreślenia należności gminy wobec Wydziału Pow. nie może tu być uznane za czynność decydującą. Jeżeli się zaś uwzględni, że dubieński Wydział Powiatowy płaci w tym roku na koszt Komisji Oddłużeniowej 1.300.— zł. gotówką, za co jedyna gmina uzyskuje wszystkiego razem 2.400.— zł. skreślenia, to dysproporcja kosztów i wysiłku przygotowawczego oraz uzyskanych wyników występuje dostatecznie kontrastowo.

Trzeba przeto oczekiwać rychłej reorganizacji

obowiązujących obecnie przepisów oddłużeniowych, oraz zakończenia obliczeń i prac przygotowawczych, a przystąpienia do planowej likwidacji długów. Oddłużenie musi być tak przeprowadzone, aby dać mogło istotne odciążenie samorządu, a nie tabelaryczne jeno przesunięcia z gmin na powiaty. Oczywiście, każdy sposób oddłużenia musi polegać przede wszystkim na zrównoważeniu budżetów bieżących, co nie zawsze wydaje się być należycie docenianem. I tu

leży bodajże sedno sprawy: nie tyle chodzi o skreślenie kilku, czy nawet kilkudziesięciu procentów zadłużenia, ile koniecznością jest doprowadzenie do równowagi przychodów i rozchodów. Jak długo zaś jedna i druga z tych pozycji w dużej mierze nie będą zależne od samorządu — tak długo nie da się wyśiłkiem własnym samorządu utrzymać równowagi budżetowej.

Jerzy Bonkowicz-Sittauer.

Nowy przemysł wiejski

Zielarstwo.

W ostatnich czasach rozwija się propaganda zielarstwa, mającego przysporzyć nowych zarobków wsi. Mówi się i pisze o tem wiele, propaganda dociera do niektórych samorządów, poruszyła różne organizacje spółdzielcze, między innymi tak poważne, jak Rada Spółdzielcza, zrzeszenia młodzieży wiejskiej, inspektoraty szkolne, nawet straże pożarne, nie mówiąc już o różnych związkach i organizacjach kobiecych. Zielarstwo staje się modne w tym okresie, kiedy każda możliwość wstrzyknięcia grosza do wsi witana jest z entuzjazmem.

Propaganda w tym kierunku wynika ze słusznego założenia, że grzechem jest sprowadzać z zagranicy te zioła lecznicze, których mamy u siebie wbród i tylko wskutek niedołęstwa nie umieliśmy zorganizować ich skupu, bo nawet nie zawcze uprawy.

Każdego poruszy fakt, że przywożono jagody jałowca, który krzewi się na olbrzymich obszarach Polski, a doniedawna sprowadzano tak pospolite zioło, jakim jest rumianek. Niepokoić musiał każdego bilans ujemny w tej dziedzinie, biorąc pod uwagę możliwość dość poważnego eksportu ziół do Anglii, Francji i Niemiec. Medycyna współczesna coraz chętniej odwraca się od preparatów chemicznych do ziół leczniczych, używanych już nie tylko przez tybetańskich znachorów, ale oficjalną naukę. Moda ta rozpowszechnia się w całej Europie, nietylko konserwatywnej Francji, przyzwyczajonej do różnych herbatek ziołowych. A w krajach, w których przemysł chemiczny nie wybujał ponad normę, wojsko liczy się poważnie z zielarstwem, które na wypadek wojny będzie dostarczać naturalnych leków w granicach samowystarczalności gospodarce.

Bardzo wiele ziół można zbierać w stanie dzikim: widłak, sporysz, kwiat lipowy, tysiącznik (centurję), konwalgę, niedźwiedzie grono, liście czarnych porzeczek, jałowiec, tatarak i t. d.

W wielu bardzo okolicach, a zwłaszcza na kresach wschodnich, kobiety wiejskie nie zatraciły związku z medycyną ludową, której tradycje przestały być przedmiotem politowania, a są coraz gruntowniej badane przez naukę. Wieśniaczki znają tedy sposoby i pory zbierania tych ziół, a przywykły je sprzedawać na tradycyjnych targach, udzielając nawet porad. Oczywiście skup, mający na celu handel apteczny, ma swoje specjalne wymogi konserwacji tych ziół, krajania, suszenia i opakowania, ale w większości wypadków, przy udzieleniu odpowiednich fachowych wskazówek i bardzo czujnej kontroli, można organizować skupy ziół po wsiach.

Do tego został poniekąd zmuszony nowogródzki

Bazar Przemysłu Ludowego, któremu wieśniaczki zaczęły znosić zioła lecznicze wraz z płótnami. Bazar ten był pionierem tej akcji w Centrali Bazarów Kresowych. Wprowadził on dwutorowość pracy, z jednej strony organizując skupy, z drugiej zaś wprowadzając i propagując plantacje tych ziół, które są wydajniejsze przy uprawie, jak walerjana, mięta pieprzowa i t. d. Nawiasem mówiąc, w asortymencie tych stu kilkudziesięciu ziół, które mają firmy zielarskie w sprzedaży, znajdują zastosowanie i rośliny północne i te, które udają się tylko na południu jak np. anyż. Huculszczyzna ma szczególnie bogaty zielnik z tak rzadkimi ziołami jak arnica, a trzeba zaznaczyć, że już wyrabia odwary makowe i różne inne charakterystyczne produkty. Wołyni ma też możliwości osobliwe w postaci chmielarni, nadających się na suszarnie, gdyż w różnych okresach czasu stoją nieużytkowane. To też przy koordynacji pracy produkcja może być racjonalnie rozłożona na różne regjony.

Dalszym stadjum pracy zielarskiej jest przerób ziół na olejki, które są produktami oszczędniejszymi ze względu na koszty przewozu. I w tej dziedzinie Bazar nowogródzki zapoczątkował produkcję narażoną na dość niewielką skalę. Olejki są w handlu bardzo poszukiwane, ale wymagają specjalnych urządzeń przy fabrykacji.

Tak się składa, że tak samo jak w lnianstwie, ogniskiem wiedzy fachowej jest Wilno, gdzie na Wydziale Farmaceutycznym pracują najwybitniejsi specjaliści, dr. Muszyński i docent Strażewicz. Uniwersytet wileński wraz z Wileńskim Towarzystwem Lniarskim noszą się z myślą przeszkolenia instruktorów zielarskich, tak potrzebnych do prowadzenia racjonalnej akcji skupów. Zainteresowanie instytucyj społecznych do tej pracy miało dość dyletancki charakter. Tu i ówdzie rozpoczynano produkcję, nie umiając właściwie poprowadzić zbytu ziół. To też inicjatywy te upadały jedna po drugiej. Entuzjaści tej sprawy muszą się skupić dookoła instytucyj fachowych, jaką jest przede wszystkim Komitet Zielarski, funkcjonujący już od kilku lat. Komitet prowadzi ewidencję wytwórców i studjuje możliwości zbytu, pośrednicząc nawet przy tranzakcjach. Zwłaszcza eksport, w dzisiejszych warunkach wymaga wielu opiekunów ze względu na kontyngenty i trudności dewizowe. Kontyngenty muszą być rozdzielane pomiędzy tych producentów, którzy wywiążą się wzorowo z zadania, gdyż nie mogą tu być brane pod uwagę inne momenty natury patriotycznej czy filantropijnej. Handel międzynarodowy jest dzisiaj dziedziną nazbyt czułą i drażliwą, aby można było robić w niej eksperymenty, mogące na zawsze za-prześcić sprawę.

Inicjatywa społeczna w dziedzinie zielarstwa jest rzeczą nader cenną, ale propaganda nie powinna być nazbyt rozdmuchiwana. Zielarze powinni sobie zdawać sprawę z wszystkich trudności, których punkt ciężkości leży nie tyle w opanowaniu produkcji, ile w samym handlu. Skupy powinny być prowadzone przez fachowców, wzorowo i bez zarzutu, gdyż każde odchylenie od wymagań nabywców, dotyczące przygotowania, konserwacji, czy opakowania ziół, może zaciężyć i uniemożliwić zbyć.

Przystępować do skupów bez kapitałów jest poniekąd naiwnością. Wieś nie uznaje kredytu i sprzedaje tylko wtedy, kiedy ma nóż na gardle. Podjęcie sprawy zielarstwa przez Bazar Przemysłu Ludowego, instytucje poważne, operujące już pewnymi funduszami, a mające przytem bezpośredni kontakt ze wsią przez skupy płótna, rokuje pewne nadzieje na rozwój tej sprawy. To też należy powitać powstanie nowego sklepu 5 Bazarów Kresowych pod firmą „Zioła Wileńskie“ w Warszawie, który będzie próbować swych sił w handlu zarówno detalicznym, jak hurtowym. Musimy sygnalizować również z ostatnich wydarzeń w tym zakresie zorganizowanie wielkiej spółdzielni zielarskiej, do której przystąpiły różne organizacje spółdzielcze, między innymi Rada Spółdzielcza i wymienione Bazar Przemysłu Ludowego.

Handel ziołami nie jest zupełną nowością w Polsce, jak się wydaje wielu entuzjastom zielarstwa. Istnieją różne firmy prywatne, konkurujące pomiędzy sobą, mające już doświadczenie w tej dziedzinie. Posunięcia ich nie są skoordynowane i niejednokrotnie wzajemna rywalizacja utrudnia podjęcie większych transakcyj handlowych.

Organizacje społeczne, przystępując do zielar-

stwa, powinny się uczyć od fachowców zorientowania się w rynku. Handel ziołami jest dość skomplikowany, wymaga bardzo urozmaiconego asortymentu, do którego wchodzi także zioła egzotyczne. To właśnie jest przyczyną poważnego przywozu, którego nie da się uniknąć. Poza to zioła w większości wypadków tracą swą wartość po pewnym czasie i dlatego nie mogą być długo przechowywane, nie mówiąc już o tem, że wymagają składów specjalnie do tego przystosowanych. Utrzymanie właściwej równowagi pomiędzy produkcją a zapotrzebowaniem wymaga także dużej energii i doświadczenia, gdyż rozdmuchać produkcję jest bardzo łatwo wobec nieskończonych zapasów ziół, popolicie w Polsce rosnących.

Trzeba także sobie zdawać sprawę z nader niskich cen, jakie można otrzymać za te produkty na rynku wobec niesłychanego dumpingu, uprawianego przez Sowiety, sprzedające większość ziół poniżej wszelkiej kalkulacji.

Przytaczamy te ostrzeżenia tym wszystkim ludziom i organizacjom dobrej woli, które, idąc za prądem modnym, zabierają się do produkcji zielarskiej. Nie znaczy to, aby zaniechać tej dziedziny, ale wszelkie prace powinny być podejmowane w ścisłym porozumieniu z temi ogniskami wiedzy fachowej i handlowej, które wskazaliśmy i które mogą normować produkcję w granicach zapotrzebowania. Wszczynając każdą akcję gospodarczą na wsi z pobudek społecznych, musimy zważyć niejednokrotnie szanse jej powodzenia. Nie możemy mnożyć niezliczonych przykładów słomianych zapałów i nieprzemyślanych inicjatyw, któremi ludzie dobrej woli niejednokrotnie skompromitowali w oczach wsi stojące za nimi instytucje.

J. Or.

Ze Związku Powiatów Rzeczypospolitej Polskiej

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU POWIATÓW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ ZA OKRES OD DNIA 1.IV.1935 ROKU DO DNIA 31.III.1936 ROKU, ZŁOŻONE PANU MINISTROWI SPRAW WEWNĘTRZNYCH W MYŚL ART. 20 STATUTU ZWIĄZKU.

A. CZŁONKOWIE I ORGANA ZWIĄZKU.

Członkowie. W dniu 31 marca 1936 r. do Związku należało 233 powiatowe związki samorządowe na ogólną liczbę 239 powiatów. Do Związku nie należą powiaty: Rawa Ruska, Rudki, żółkiew, Starogard, Rybnik i Lubliniec. W okresie sprawozdawczym przystąpił do Związku w charakterze członka Pow. Zw. Sam. w Opocznie, zgłosił wystąpienie Pow. Zw. Sam. w Lublińcu.

Zjazd Główny. W okresie sprawozdawczym Zjazd Główny nie odbył się.

Rada. Skład osobowy Rady Związku uległ zmianie wskutek przeprowadzonych w okresie luty—maj 1936 r. wyborów na Zjazdach Wojewódzkich, oraz zrzeczenia się mandatu przez p. Stanisława Gliszczyńskiego. Z tych względów podajemy skład Rady według stanu na dzień 1 czerwca 1936 r.:

Grupa terytorjalna (§ 7 p. 1 statutu).

Woj. Białostockie.

1. Maurycy O'Brien de Lacy.
2. Stanisław Mystkowski.

Woj. Kieleckie.

3. Wacław Długosz.
4. Lucjan Witkowski.

Woj. Krakowskie.

5. Wincenty Hyla.
6. Dr. Maciej Łach.

Woj. Lubelskie.

7. Janusz Mostowski.
8. Stanisław Marek.

Woj. Lwowskie.

9. v a c a t.
10. v a c a t.

Woj. Łódzkie.

11. Wincenty Makowski.
12. Zdzisław Stefański.

Woj. Nowogródzkie.

13. Dr. Józef Czuszkiewicz.
14. Tomasz Szalewicz.

Woj. Polskie.

15. Stanisław Olewiński.
16. Henryk Kintopf.

Woj. Pomorskie.

17. Dr. Konrad Siudowski.
18. Zygmunt Kalkstein.

Woj. Poznańskie.

19. Dr. Zbigniew Jerzykowski.
20. Jan Chelmiecki.

Woj. Stanisławowskie.

21. Władysław Dzieduszycki.
22. Inż. Józef Tarantiuk.

Woj. Śląskie.

23. Tadeusz Szaliński.
24. Jan Koj.

Woj. Tarnopolskie.

25. Władysław Cieński.
26. Jan Plachta.

Woj. Wileńskie.

27. Wiktor Niedźwiecki.
28. Zygmunt Ruszczyc.

Woj. Warszawskie.

29. Stefan Dąbrowski.
30. Siwec Jan.

Woj. Wołyńskie.

31. Bura Nikita.
32. Galik Paweł.

Grupa Ogólna (§ 7 p. 2 statutu).

33. Dr. Maurycy Zdzisław Jaroszyński.
34. Edward Dunin-Markiewicz.
35. Ignacy Puławski.
36. Jerzy Czarnocki.
37. Józef Moczulski.
38. Juljusz Marossanyi.
39. Józef Polkowski.
40. Karol Palarczyk.
41. Józef Poniatowski.

Grupa Kooptowanych (§ 7 p. 3 statutu).

42. Aleksy Rzewski.
43. Olgierd Jeleński.
44. Waław Gajewski.
45. Dr. Kazimierz Duch.
46. Dr. Julian Trzeciński.

Grupa z § 9 statutu.

47. Franciszek Branny—Dyrektor Związku i Redaktor tyg. „Samorząd“.
48. Dr. Wilhelm Seidler—Prezes autonomicznego Oddziału Związku woj. śląskiego.

W okresie sprawozdawczym nie odbyło się posiedzenie Rady Związku.

Zarząd. W skład Zarządu Związku według stanu w dniu 1 czerwca 1936 r. wchodzi: 1) Dr. Maurycy Zdzisław Jaroszyński — Prezes, 2) Edward Dunin-Markiewicz — Wiceprezes, 3) Dr. Julian Trzeciński — Wiceprezes, oraz członkowie: 4) Franciszek Branny, 5) Jerzy Czarnocki, 6) Władysław Dzieduszycki, 7) Ignacy Puławski, 8) Aleksy Rzewski i 9) Dr. Wilhelm Seidler.

W okresie sprawozdawczym Zarząd odbył 5 po-

siedzeń, a mianowicie: 7 maja 1935 r., 1 lipca 1935 r., 15 listopada 1935 r., 30 stycznia 1936 r. i 3 marca 1936 r.

Zjazdy Wojewódzkie. W okresie sprawozdawczym odbyły się 4 Zjazdy Wojewódzkie dla 8 województw:

1) W dniu 16 lutego 1936 r. odbył się we Lwowie Zjazd Wojewódzki dla woj. Lwowskiego, Stanisławowskiego i Tarnopolskiego przy udziale 39 delegatów, reprezentujących 25 powiatów na ogólną ilość 55 powiatów.

2) W dniu 8 marca 1936 odbył się w Łucku Zjazd woj. Wołyńskiego przy udziale 22 delegatów, reprezentujących 10 powiatów na ogólną ilość 11. Zjazd wybrał do Rady Związku pp. Burę Nikitę i Galika Pawła.

3) W dniu 22 marca 1936 r. odbył się w Krakowie Zjazd woj. Kieleckiego i Krakowskiego przy udziale przedstawicieli 29 powiatów na ogólną ilość 34. Do Rady zostali wybrani z woj. Kieleckiego pp.: Długosz Waław i Witkowski Lucjan, z woj. Krakowskiego pp.: Hyla Wincenty i Dr. Łach Maciej.

4) W dniu 29 marca 1936 r. odbył się w Wilnie Zjazd woj. Wileńskiego i Nowogródzkiego przy udziale 21 delegatów, reprezentujących 13 powiatów na ogólną ilość 16. Do Rady zostali wybrani z woj. Nowogródzkiego pp.: Dr. Czuszkiewicz Józef i Szalewicz Tomasz, z woj. Wileńskiego — pp.: Ruszczyc Zygmunt i Niedźwiecki Wiktor.

B. DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZKU.

Działalność Związku rozwijała się zgodnie ze statutem w trzech zasadniczych kierunkach:

I. zapewnienia powiatowemu samorządowi terytorjalnemu najodpowiedniejszych prawnych i faktycznych warunków istnienia i rozwoju;

II. ustalania opinii samorządu powiatowego w sprawach, które go dotyczą, i reprezentowanie tej opinii nazewnątrz;

III. organizowanie pomocy powiatowym związkom samorządowym w spełnianiu ich zadań.

I.

Sprawy finansów i gospodarki. Okres sprawozdawczy w działalności Związku pozostaje pod znakiem akcji oddłużeniowej związków samorządowych, prowadzonej w tym czasie intensywnie, głównie nasłutek nowelizacji rozporządzenia z dnia 24 października 1934 r. o poprawie gospodarki i finansów związków samorządowych, z drugiej strony akcji obniżenia obciążenia publicznego rolnictwa, realizowanej głównie na odcinku danin samorządowych, co znalazło wyraz w dekreście z dnia 3 grudnia 1935 r. o obniżeniu obciążenia daninami komunalnymi (Dz. U. R. P., poz. 544) oraz okólniku Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 12 grudnia 1935 r. N. 84.

Praca nad przywróceniem równowagi budżetowej związków samorządowych, komplikowana koniecznością zrealizowania słusznego postulatu odciążenia rolnictwa, stanowiła główny ośrodek zainteresowań i wysiłków związków samorządowych, a w konsekwencji prac Związku. Prace te znalazły wyraz w bezpośredniej pomocy dla powiatowych związków samorządowych przy opracowywaniu planów oddłużeniowych, studjach nad wpływem obniżenia dodatku do podatku gruntowego i innych zmianach w uprawnieniach fi-

nansowych na gospodarkę i równowagę budżetową pow. zw. samorz., wysiłki których komunikowane były miarodajnym władzom, w studjach nad systemem egzekucji danin komunalnych, przeprowadzonych na podstawie materiałów, uzyskanych w drodze ankiety, nad kształtowaniem się kosztów leczenia ubogich chorych i opieki w budżetach pow. zw. samorz. i gmin wiejskich w związku z projektami odnośnych ustaw, omawianych bądź w Państwowej Naczelnej Radzie Zdrowia, bądź Radzie Opieki Społecznej, i wreszcie w szeregu wystąpień w bardziej szczegółowych sprawach. Z ważniejszych wystąpień wymienić należy następujące:

1. Memorjał do Pana Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 sierpnia 1935 r. w sprawie oddłużenia samorządu, w którym Związek zwrócił uwagę na możliwość akcji oddłużeniowej, powodowaną: a) brakiem przepisów wykonawczych, b) w związku z tem opóźnieniem prac Centralnej Komisji Oszczędnościowo - Oddłużeniowej i c) słabem zainteresowaniem związków samorządowych akcją oddłużeniową. Równocześnie omówiliśmy te przepisy rozporządzenia o poprawie gospodarki i finansów związków samorządowych, które w pierwszym rządzie domagają się wydania rozporządzeń wykonawczych („Samorząd“ Nr. 35 z r. 1935).

W pewnym związku przyczynowym z naszym memorjałem był okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 14 września 1935 r., polecający związkom samorządowym intensywne zajęcie się akcją oddłużeniową i zalecający korzystanie z pomocy Związku Powiatów przy opracowywaniu planów oddłużeniowych.

2. Memorjał do Pana Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 9 października 1935 r. w sprawie udziału powiatowych zw. samorz. w budowie śpichrzów zbożowych. Ponieważ kredytowanie tej akcji ma się odbywać przede wszystkim za pośrednictwem powiatowych związków samorządowych, Związek Powiatów, wychodząc z założenia, że zaciąganie nowych zobowiązań winno być w miarę możliwości ograniczone, oraz, że zobowiązania na budowę śpichrzów, które po wybudowaniu mają być oddawane do eksploatacji mieszcowskiemu spółdzielniom rolniczo - handlowym, połączone są z dużym ryzykiem, wynikającym z handlowego charakteru śpichrza, prosił Pana Ministra, aby wykonanie planu budowy śpichrzów nie było uzależniane od finansowego udziału pow. zw. sam. („Samorząd“ Nr. 41 z 1935).

W odpowiedzi na ten memorjał Ministerstwo podtrzymuje nadal swoje stanowisko, podkreślając, że udzielanie pow. zw. sam. kredytu na budowę śpichrza nie przedstawia niebezpieczeństwa, bowiem: a) warunki kredytu są ulgowe, b) pow. zw. samorządowe mają wpływ na działalność spółdzielni, c) pożyczka będzie udzielana tylko w tym wypadku, gdy na terenie znajduje się spółdzielnia, gwarantująca przez dotychczasową działalność w dziedzinie obrotu zbożem wypełnienie swoich zadań, bez komplikowania sytuacji finansowej związku samorządowego.

3. Memorjał do Panów Ministrów Skarbu i Spraw Wewnętrznych z dnia 30 stycznia 1936 r., w którym Związek, opierając się na wynikach przeprowadzonej ankiety stwierdza, że przejście egzekucji danin samorządowych przez urzędy skarbowe a) utrudniło terminowe i szybkie egzekwowanie zaległych należności, b) spowodowało wzrost zaległości w daninach komunal-

nych, c) powiększyło ogólny koszt egzekucji, obciążający płatników, jako ogół poprzez wydatki na egzekucję, pokrywane w wielu wypadkach z budżetu pow. zw. sam. i właściwe koszty egzekucyjne, pobierane od płatnika przez urzędy skarbowe, d) powoduje efektywne straty dla związków samorządowych przez nieuzasadnionei obiektywnymi warunkami wzrost zaległości, poddanych następnie ustawowemu umorzeniu i pohojne sporządzanie protokółów nieściągalności. W konsekwencji Związek domagał się przywrócenia związkom samorządowym prawa egzekucji we własnym zakresie („Samorząd“ Nr. 6—7 z r. 1936).

4. Memorjał do Pana Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 lutego 1936 r. w sprawie obniżenia podatku do podatku gruntowego, w którym Związek, opierając się na szczegółowych badaniach, zwrócił uwagę na niemożność zrównoważenia budżetów pow. zw. sam. po przeprowadzonej naskutek zalecenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych obniżce dodatków do podatku gruntowego do 100% i domagał się rekompensaty przez podniesienie udziału w podatku dochodowym dla całej obniżki dodatku do podatku gruntowego, nietylko w razie dalszej obniżki tego dodatku (do 75%), przewidzianej dekretem z dn. 5.XII.1935 r. („Samorząd“ Nr. 8 z 1936 r.).

5. Pismo do Pana Ministra Opieki Społecznej z dnia 26 lutego 1936 r. w sprawie umorzenia należności b. Z. U. P. U. z tytułu niezgłoszenia do ubezpieczenia z dniem 1 stycznia 1928 r. przez związki samorządowe tych pracowników, którzy następnie byli objęci statutami emerytalnymi, oraz należności z tytułu przewidzianych ustawą z dnia 16 marca 1933 r. wpłat na Fundusz Pracy.

6. Ze względu na powiązanie finansów powiatowych związków samorządowych i gmin wiejskich, Związek zajmował się także sytuacją finansową gmin wiejskich, w obecnych warunkach niezwykle ciężką. Jednym z wyrazów prac Związku na tym odcinku był memorjał do Pana Ministra Skarbu z dnia 9 października 1935 r. w sprawie wynagrodzenia gmin za czynności w postępowaniu przygotowawczym do wymiaru podatków oraz za doręczanie pism władz skarbowych, w którym Związek domagał się ustalenia sposobu obliczenia i wypłacania gminom za powyższe czynności wynagrodzenia, przewidzianego art. 9 ordynacji podatkowej w wysokości 1,5% odpowiednich wpływów podatkowych („Samorząd“ Nr. 41 z 1935 r.). Zmiana ordynacji podatkowej, dokonana w dekrete z dn. 14.I. 1936 (Dz. U. R. P., poz. 13), zniósła to wynagrodzenie, przewidując jedynie wynagrodzenie gmin za doręczanie pism władz skarbowych.

Sprawy oświatowe. W okresie sprawozdawczym przybrało na sile zagadnienie szkolnictwa powszechnego, w szczególności w zakresie powiększenia liczby etatów nauczycielskich i izb szkolnych. W budżecie Ministerstwa W. R. i O. P. przeznaczono kwotę 3.300.000 zł. na powiększenie etatów nauczycielskich.

W związku z tem Związek Powiatów wystosował do Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego memorjał z dnia 14 lutego 1936, w którym podkreślił, że zwiększenie liczby etatów nauczycielskich wymaga dostarczenia przez gminy odpowiedniej ilości nowych izb szkolnych i zwiększenia wydatków na potrzeby rzeczowe szkół i dodatki mieszkaniowe dla nauczycieli. Ponieważ przy obecnych źródłach dochodowych i ustawowym zakresie obowiązkowych zadań i czynności nie może być mowy o powiększeniu

budżetów szkolnych gmin, środków na powiększenie wydatków na budowę nowych izb szkolnych i potrzeby rzeczowe szkół, należy — zdaniem Związku — poszukiwać w zmianie struktury budżetów szkolnych gmin, przede wszystkim przez zdjęcie z gmin ciężaru dodatków mieszkaniowych dla nauczycieli, pochłaniających do 40% budżetów szkolnych („Samorząd“ Nr. 8 z 1936 r.).

Sprawy pracownicze. W okresie sprawozdawczym sprawom pracowniczym Związek poświęcał stosunkowo znaczną część swej działalności głównie ze względu na wniesione przez Rząd do Sejmu projekty ustaw o służbie, odpowiedzialności dyscyplinarnej, uposażeniach i emeryturach pracowników samorządowych. Projekty tych ustaw zostały przedstawione Związkowi do opinii.

1. W memorjale do Pana Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 grudnia 1935 r., zawierającym opinię o projekcie ustaw o służbie, odpowiedzialności służbowej oraz uposażeniach w samorządzie terytorjalnym, Związek wysunął szereg zastrzeżeń co do następujących zagadnień:

a) łącznego, formalnie i materialnie, traktowania w ustawie o służbie pracowników i członków zarządów związków samorządowych;

b) określenia kategorii pracowników, która w myśl projektu ustawy miałyby być objęta publiczno - prawnym stosunkiem służbowym;

c) organów, właściwych do mianowania pracowników, przyczem Związek opowiadał się za przekazaniem mianowania do kompetencji kolegjalnego zarządu;

d) przenoszenia pracownika z jednej gminy do drugiej decyzją wojewody po zasięgnięciu jedynie opinii kolegjalnego zarządu gminnego;

e) składu komisji dyscyplinarnych;

f) zawieszenia funkcjonariusza w pełnieniu służby;

g) uposażenia wójtów, dodatku funkcyjnego i budżetowego dla pracowników.

2. W memorjale do Pana Ministra Spraw Wewnętrznych z dniem 24 stycznia 1936 r., zawierającym opinię o projekcie ustawy emerytalnej dla pracowników samorządowych, Związek opowiedział się przeciw tworzeniu centralnego funduszu emerytalnego w proponowanej formie oraz zgłosił szereg poprawek do poszczególnych artykułów projektu.

Pozatem Związek występował do władz w szeregu innych spraw, dotyczących pracowników samorządowych.

3. W związku z wprowadzonym dekretem z dnia 14.XI.1935 r. (Dz. U. R. P., poz. 503) podatkiem specjalnym od wynagrodzeń wypłacanych z funduszy publicznych, Związek złożył Panu Ministrowi Skarbu pismo z dnia 28.XI.1935 r. w sprawie zwolnienia od specjalnego podatku zaległych uposażeń pracowników samorządowych („Samorząd“ Nr. 49 z 1935 r.).

4. W memorjale do Pana Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29.XI.1935 r. w sprawie uregulowania sprawy zaliczek pracowników samorządowych, Związek proponował ustalenie maksymalnej granicy potrąceń z tytułu zaliczek w ten sposób, ażeby pracownikom skompensować obniżkę poborów, dokonaną przez specjalny podatek. Postulaty Związku znalazły wyraz w okólniku Pana Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 25.I.1936 r. Nr. 3. instytucyj społecznych:

5. W memorjale do Pana Ministra Skarbu

w sprawie zaniechania ściągania dodatku kryzysowego do podatku dochodowego od uposażeń pracowników samorządowych Związek prosił o uchylenie okólnika Ministra Skarbu z dn. 7.V.1935 r., polecającego urzędowi skarbowym ściąganie tego podatku, wychodząc z założenia, że zmiana uposażeń pracowników państwowych przy równoczesnym pozostawieniu dawnych zasad uposażeń pracowników samorządowych nie może zawiesić działania ustawy o dodatku kryzysowym, przewidującej zwolnienie od tego podatku pracowników samorządowych, których pobory obliczane są na zasadach, na jakich obliczane są pobory funkcjonariuszów państwowych („Samorząd“ Nr. 42 z 1935 r.).

Ministerstwo na memorjał ten odpowiedziało odmownie, opierając się na literze prawa.

II.

Drugi skolei kierunek działalności Związku, polegający na ustalaniu opinii samorządu powiatowego w sprawach, które go dotyczą i reprezentowania tej opinii nazewnątrz, omówiony został częściowo w poprzednim rozdziale.

Ponadto realizował go Związek przez udział swych przedstawicieli w instytucjach państwowych i społecznych, przez własną prasę i wydawnictwa oraz za pośrednictwem prasy codziennej, a także przez osobisty kontakt Prezesa i Dyrektora Związku z czynnikami miarodajnymi.

Udział w instytucjach. Z mocy poszczególnych ustaw i rozporządzeń Związek w dniu 31 marca 1936 roku posiada udział swych przedstawicieli w następujących organach opiniodawczych:

1. Państwowa Rada Samorządowa	8 członk.
2. Państwowa Naczelna Rada Zdrowia	1 „
3. Państwowa Rada Spożycwów	1 „
4. Państwowa Rada Komunikacyjna	1 „
5. Rada dla Spraw Kolonij Letnich	1 „
6. Rada Funduszu Pracy	2 „
7. Centralny Komitet do spraw finansowo-rolnych	1 „
8. Komisja Funduszu Pożyczkowo - Zapomogowego	2 „
9. Komisja Opiniodawcza dla Poż. Fund. Drogowego	1 „
10. Komisja przewozów samochodowych	1 „
11. Stała Komisja Doradcza do spraw ochrony przed pożar. i innymi klęskami	1 „

Na szczególne podkreślenie zasługuje zapowiedź zwołania Państwowej Rady Samorządowej, w związku z czem Związek przedstawił Panu Ministrowi Spraw Wewnętrznych listę 8 kandydatów na członków i 8 kandydatów na zastępców członków Rady.

Związek pozatem brał udział w pracach następujących instytucyj społecznych:

1. Rada Naczelna Związków Straży Pożarnej	1 członek
2. Związek Związków Komunalnych Kas Oszczędności	1 „
3. Międzyzwiązkowa Komisja Porozumiewawcza (Centralnych Zrzeszeń Samorządowych)	3 „
4. Rada Opiekuńcza Instytutu Handlowo-Gospodarczego w Wilnie	1 „
5. Komitet Studjów Pracy Oświatowej przy Wolnej Wszechnicy Polskiej	1 „
6. Zarząd Studjum Pracy Oświatowej przy Wolnej Wszechnicy Polskiej	1 „

7. Polski Komitet do spraw ratownictwa i pierwszej pomocy lekarskiej w wypadkach nagłych	1	„
8. Komisja Włókiennicza Polskiego Komitetu Norm.	1	„
9. Stowarzyszenie członków polskich kongresów drogowych	1	„
10. Drogowy Instytut Badawczy, sekcja drogowa T. O. S. T.	1	„

Ponadto stosownie do postanowień art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 18 lutego 1925 r. o radzie opieki społecznej (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 171) Związek opinuje, jakie rady powiatowe powołuje Ministerstwo Opieki Społecznej do wysłania swych przedstawicieli do Rady Opieki Społecznej.

Związek jest również spółnikiem firmy „Samorządowy Instytut Wydawniczy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“ oraz członkiem spółdzielni „Zrzeszenie Gospodarcze Samorządu Terytorjalnego“.

Prasa i Wydawnictwa.

Organem Związku pozostaje nadal stanowiący jego wyłączną własność tygodnik „Samorząd“. Redaktorem tygodnika jest p. Franciszek Branny, Dyrektor Związku Powiatów.

Redaktorem kwartalnika „Samorząd Terytorjalny“ jest nadal Prezes Dr. M. Jaroszyński; w okresie sprawozdawczym ukazał się Nr. 4 z roku 1934 i Nr. Nr. 1 — 2 z 1935 r. kwartalnika.

Ze względu na udział Związku Powiatów w Samorządowym Instytucie Wydawniczym, spółka z ogr. odp., działalność wydawniczą Związku podzielić należy na pośrednią, prowadzoną z pomocą Samorządowego Instytutu Wydawniczego, i bezpośrednią, prowadzoną we własnym zakresie.

Jako wydawnictwa własne poza perjodykami, Związek za zgodą pozostałych udziałowców Samorządowego Instytutu Wydawniczego, wydał w okresie sprawozdawczym we własnym zakresie „Regulamin powiatowej i gminnej komisji lotniskowo - turystycznej“.

III.

Pomoc ogólna.

Bezpośrednia pomoc ogólna, udzielana przez Związek powiatowym związkom samorządowym, przejawia się w trzech formach: a) interwencjach, b) poradnictwie fachowym i c) różnych zleceniach.

Interwencje w centralnych urzędach państwowych i instytucjach noszą różnorodny charakter w zależności od rodzaju spraw, z jakimi zwracały się zainteresowane związki samorządowe.

Poradnictwo fachowe wykazało w okresie sprawozdawczym dalszy rozwój pod względem ilości załatwionych spraw. W pierwszym rzędzie należy to poradnictwo w zakresie stosowania i interpretacji obowiązujących ustaw i rozporządzeń, realizowane za pośrednictwem specjalnego działu w tygodniku „Samorząd“, następnie drogą piśmienną i wreszcie bezpośrednio w biurze; następnie pomoc przy opracowywaniu przez poszczególne związki samorządowe różnych regulaminów, instrukcyj, statutów organizacyjnych i t. p.

Różne zlecenia dotyczą głównie pośrednictwa przy załatwianiu najrozmaitszych spraw dla związków samorządowych, jak wskazanie dogodnych źródeł zakupu i t. p.

Pomoc specjalna.

Dział pomocy specjalnej doznał w roku sprawozdawczym rozszerzenia o nowe działy pracy i obejmował:

- a) działalność instrukcyjno rewizyjną,
- b) pomoc w zakresie zadrzewiania dróg,
- c) organizacja ruchu lotniskowego na terenie woj. południowych,
- d) kształcenie i doksztalcanie pracowników,
- e) zastępstwo prawne.

a) *Działalność instrukcyjno - rewizyjna.* Działalność instrukcyjno - rewizyjna miała za przedmiot dokonywania rewizji działów kasowo - rachunkowych przedsiębiorstw i zakładów samorządowych, współdziałanie z organami samorządowymi nad opracowaniem planów oddłużenia związków samorządowych oraz ogólne zagadnienie gospodarcze i finansowe. Rewizje przeprowadzone były na żądanie organów związków samorządowych oraz wydziałów powiatowych, jako władz nadzorczych nad gminami wiejskimi i miastami niewydzielonemi. Niezależnie od tego przeprowadzono na żądanie właściwych organów lustrację jednej Izby Rolniczej. Należy zaznaczyć, że Związek rozporządza tylko jednym wyjazdowym rewidentem.

Wyniki cyfrowe prac tego działu przedstawiają się następująco:

1) ilość przeprowadzonych prac lustracyjno - rewizyjnych 29, w tem w pow. związkach samorządowych 20. Opracowano 6 planów oddłużenia.

2) Ilość dni wyjazdowych 116.

b) *Pomoc w zakresie zadrzewiania dróg.* We wrześniu 1935 Związek uruchomił nowy dział pracy, mianowicie zorganizował fachową pomoc dla powiatowych związków samorządowych w zakresie zadrzewiania dróg. Pomoc Związku w tej dziedzinie opierała się na działalności lustracyjno - instrukcyjnej, fachowym poradnictwie, współdziałaniu i opiniowaniu projektów i planów, następnie na pośrednictwie przy zakupie potrzebnego materiału.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono lustracje w 15 powiatach, przeszkolono służbę drogową w 6 powiatach. Zorganizowano w Puławach przy współdziałaniu Państwowego Instytutu Nauk. - Gosp. Wiejskiego 5-ciodniowy kurs dla powiatowych kierowników zarządów drogowych; w kursie wzięło udział 33 słuchaczy, reprezentujących 26 powiatów. Wykładowcami byli profesorowie i asystenci P. Inst. Nauk. Gosp. Wiejsk. Oprócz tego przedstawiciel Związku wygłosił na Zjeździe inspektorów sam. gminnego woj. stanisławowskiego referat na temat akcji zadrzewiania dróg. Opracowano dla dwóch powiatowych związków samorządowych plany zadrzewień, łącznie z doborem drzew i kosztorysem. Udzielano porad i informacji fachowych pisemnie i w biurze w zakresie organizacji prac, okresów i sposobów sadzenia i pielęgnacji drzew. Ponadto dla 5 pow. zw. sam. zapośredniczono nabycie drzew. przyczem przedstawiciel Związku w każdym wypadku przeprowadzał wybór materiału. Fachowy referent Związku wziął udział w pracach Komisji zadrzewień woj. poleskiego.

W tym dziale pracy było w okresie sprawozdawczym 46 dni wyjazdowych.

c) *Organizacja ruchu lotniskowego na terenie woj. południowych.* W czerwcu 1935 r. uruchomiony został nowy dział pracy Związku w dziedzinie organizacji ruchu lotniskowego, którym objęte zostały

w pierwszej kolejności woj. południowe. Zadaniem Związku jest obudzenie zainteresowania tą dziedziną związków samorządowych, powiatowych i gmin, oraz gromad, uruchomienie w terenie odpowiednich ogniw organizacyjnych, współdziałanie ze związkami samorządowymi w zakresie opracowania celowych metod pracy, udzielanie pomocy fachowej i wreszcie współdziałanie w zakresie propagandy.

Dla stałego kontaktu z zainteresowanymi związkami samorządowymi utworzono referaty letniskowo - turystyczne w Krakowie i Stanisławowie. Celem zorientowania się w potrzebach terenu i w stanie prac samorządu w dziedzinie ruchu letniskowego, zorganizowano konferencję przedstawicieli zainteresowanych pow. zw. sam. i gmin z terenu woj. południowo - wschodnich w Stanisławowie w dniu 13 lipca 1935 r. i z terenu woj. krakowskiego — w Zakopanem w dniu 20 lipca 1935 r. Na obu konferencjach inicjatywa Związku przyjęta była jaknajbardziej przychylnie zarówno przez przedstawicieli władz jak i związków samorządowych; przebieg obrad wykazał, jaki ogrom pracy w tej dziedzinie istnieje i jak słabym był dotychczasowy udział samorządu w organizacji ruchu letniskowego.

Związek opracował i wydał wzorowe regulaminy powiatowej i gminnej komisji letniskowo - turystycznej. Akcja zakładania komisji, których zadaniem jest prowadzenie prac letniskowych w terenie, została wydatnie zaawansowana: uruchomiono je we wszystkich powiatach i przeważającej ilości gmin woj. krakowskiego oraz prawie we wszystkich zainteresowanych powiatach woj. stanisławowskiego.

Celem zorientowania się w potrzebach ruchu letniskowego przeprowadzona została w porozumieniu z Urzędem Wojewódzkim ankieta na terenie woj. krakowskiego.

Główny wysiłek w tej dziedzinie skierowany jest na bezpośrednią pracę organizacyjną w terenie, w związku z czym referenci letniskowi dokonują stale objazdu powiatów, gmin i gromad, instruując i organizując pracę przygotowania ludności, terenu oraz celowej propagandy. Na podkreślenie zasługuje pozytywny stosunek do pracy Związku władz miejscowych (wojewódzkich).

Przy współudziale finansowym między innymi Związku Powiatów uruchomiony zostaje na Uniwersytecie Jagiellońskim lektorat turystyki.

Dla propagandy letniskowej otworzone zostały bezpłatne łamy „Samorządu“, przyczem na żądanie zainteresowanych wysyła się dowolne ilości odbitek inseratów, jedynie za zwrotem efektywnych, bardzo niskich kosztów.

d) *Kształcenie i dokształcanie pracowników.* Działalność Związku w tym dziale pracy rozwija się w dwojaki sposób: pośredni i bezpośredni. Pośredni, przez współdziałanie nad utrzymaniem i rozwojem specjalnych studjów samorządowych (Szkoła Główna Handlowa, Wolna Wszechnica Polska) oraz przez stypendja dla niezamożnej młodzieży na studia samorządowe. W okresie sprawozdawczym Związek udzielił 3 stypendjów po 500 zł. studentom Szkoły Głównej Handlowej.

Bezpośrednia działalność w zakresie kształcenia pracowników samorządowych wyraziła się udziałem 2 prelegentów Związku w kursie w Rawie Maz. w dniach 17 — 18 listopada 1935 r. O specjalnym kursie w sprawie zdrzewiania była już mowa w specjalnym rozdziale.

e) *Zastępstwo prawne.* W roku sprawozdawczym 1935/6 powierzono radcy prawnemu Związku Powiatów do prowadzenia 63 nowe sprawy, z czego przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym i władzami administracyjnymi 8 i przed sądami powszechnymi 55.

Łącznie ze sprawami niezakończonymi w poprzednim okresie sprawozdawczym radca prawny Związku prowadził 16 spraw administracyjnych i 90 spraw przed sądami powszechnymi.

W okresie sprawozdawczym zakończono 9 spraw administracyjnych, z czego z wynikiem pomyślnym 7, a z wynikiem ujemnym 2.

Ze spraw, należących do kompetencji sądów powszechnych, zakończono ostatecznie 57 spraw, z czego w 54 sprawach wynik był pomyślny, a w 3 sprawach wyniki były niepomyślne. W pozostałych 33 sprawach zakończono postępowanie sądowe w pierwszej instancji w 24 sprawach, w drugiej instancji w 4 sprawach, z czego w 25 sprawach wyroki były pomyślne, w 3 wypadkach wyroki niepomyślne.

IV. BIBLIOTEKA.

Biblioteka dzieł naukowych i fachowych w zakresie samorządu terytorjalnego i gałęzi pokrewnych była w dalszym ciągu uzupełniana i aktualizowana.

Stan biblioteki na dzień 1 kwietnia 1936 r. przedstawia się następująco:

Ilość książek: 1.311, w tomach: 1.555.

Ilość broszur: 1.242, w tomach 1.305.

Ilość czasopism: 171, w rocznikach: 855, w tomach: 1.025.

Ilość wyd. perjodycznych 206, w rocznikach: 501, w tomach 545.

Ogółem biblioteka posiada 2.930 pozycji w 4.430 tomach.

W lokalu biblioteki mieści się również czytelnia czasopism polskich, niemieckich, francuskich, czeskich, estońskich, ukraińskich, które po skompletowaniu roczników zostają oprawione.

Z biblioteki korzystają przeważnie słuchacze wyższych uczelni warszawskich, w szczególności wydziału samorządowego S. G. H., słuchacze Studium Administracji Gminnej i Pracy Społeczno - Oświatowej przy Wolnej Wszechnicy oraz osoby, związane w swej działalności z samorządem lub interesujące się teoretycznie zagadnieniami samorządowymi.

Frekwencja miesięczna w bibliotece kształtowała się następująco:

M i e s i ą c	Ilość czytelników	Ilość wypożyczonych	
		dzieł	tomów
Kwiecień	23	24	27
Maj	21	45	54
Czerwiec	1	5	5
Lipiec	1	3	3
Sierpień	—	—	—
Wrzesień	3	6	6
Październik	23	25	33
Listopad	49	92	140
Grudzień	29	55	72
Styczeń 1936.	19	30	32
Luty	35	52	57
Marzec	65	121	139
O g ó ł e m	269	468	568

Archiwum akt.

Dla celów własnych jak i dla osób, korzystających z biblioteki, zbierane były w dalszym ciągu materiały, zawierające bezpośrednio dane źródłowe

o pracy poszczególnych powiatowych związków samorządowych w postaci nadsyłanych preliminarzy budżetowych, sprawozdań opisowych i rachunkowych, protokołów posiedzeń rad powiatowych i wydziałów powiatowych.

C. SPRAWOZDANIE RACHUNKOWE

I.

Sprawozdanie rachunkowe z wykonania budżetu Związku Powiatów R. P. za r. 1935/36.

W y d a t k i :

Dz.	§§	T R E Ś Ć	Prelim.	Wykonano	Więcej	Mniej
I.		Koszty posiedzeń i Zjazdów	17.020,—	17.642,75	622,75	—
	1	Zjazd Główny	1.600,—	1.600,—	—	—
	2	Zjazdy Wojewódzkie	3.300,—	3.300,—	—	—
	3	Zjazdy Regionalne	2.170,—	2.291,80	121,80	—
	4	Posiedzenia Rady	4.000,—	4.000,—	—	—
	5	Zarządu	3.600,—	3.600,—	—	—
	6	Składki i opłaty do instyt.	2.350,—	2.850,95	500,95	—
II.		Administracja	97.100,—	84.025,30	2.272,33	15 347,03
	1	Uposażenie personelu stałego	71.630,—	58 693,—	—	12.937,—
	2	Wynagrodzenie za prace fachowe i akordowe	6.000,—	5.219,—	—	781,—
	3	Ubezpiec. Społ. i Fundusz Pracy	4.470,—	3.005,40	—	1.464,60
	4	Wydatki rzeczowe	12.900,—	12.753,17	—	146,83
	5	Podróże służb. pracowników	1.600,—	3.872,33	2.272,33	—
	6	Do dyspozycji Dyrektora	500,—	482,40	—	17,60
III.		Emerytury i odprawy	7 348,—	8.200,—	900,—	48,—
	1	Emerytura p. B. Bekowej	4.800,—	4.800,—	—	—
	2	Fundusz Pracy	48,—	—	—	48,—
	3	Jednorazowe odprawy	2.500,—	3.400,—	900,—	—
IV.		Biblioteka i archiwum	4 330,—	4.125,—	—	205,—
	1	Zakup książek	2.480,—	2.480,—	—	—
	2	Prenumerata czasopism	800,—	800,—	—	—
	3	Oprawa książek i czasopism	750,—	750,—	—	—
	4	Inne wydatki	300,—	95,—	—	205,—
V.		Muzeum Samorządowe	200,—	200,—	—	—
VI.		Stypendja i subwencje	4.000,—	4.000,—	—	—
	1	Stypendja na studia specjalne	3.000,—	3.000,—	—	—
	2	Subwencje dla Wolnej Wszechnicy Polskiej	1.000,—	1.000,—	—	—
VII.		Wydawnictwa	4 350,—	4 350,—	—	—
	1	Dotacja do wydawn. naukow.	4.350,—	4.350,—	—	—
IX.		Dział pomocy prawnej	5 860,—	5 860,—	—	—
	1	Wynagrodzenie radcy prawnego	4.860,—	4.860,—	—	—
	2	Prowadzenie spraw	1.000,—	1.000,—	—	—
X.		Wydatki nieprzewidziane	4.500,—	5 847,78	1.347,78	—
	1	Urządzenie kursów	3.000,—	3.000,—	—	—
	2	Różne	1.500,—	2 847,78	1.347,78	—
XI.		Wydatki refer. letn.	—	12.452,96	12.452,96	—
XII.		Fundusz Obrotowy	—	20.000,—	20.000,—	—
XIII.		Wydatki nadzwyczajne	—	10.800,—	10.800,—	—
	1	Udziały S. I. Wydawn.	—	5.000,—	5.000,—	—
	2	Pożyczka Narodowa	—	5.000,—	5.000,—	—
		Powielacz	—	800,—	800,—	—
		OGÓLEM WYDATKI	144 708,—	177.503,79	48.395,82	15 600,03

D o c h o d y :

Dz.	§§	T R E Ś Ć	Prelim.	Wykonano	Więcej	Mniej
I.		Składki członkowskie	136.000,—	142.734,34	6.734,34	—
	1	Składki członkowskie	136.000,—	142.734,34	6.734,34	—
	2	Nadwyżka z r. 1934/35	—	—	—	—
II.		Dochody z wydawnictw	400,—	4.015,43	3 615,43	—
	1	Ze sprzedaży wydawnictw	400,—	4.015,43	3.615,43	—
III.		Zwroty	2.000,—	4.774,50	2.774,50	—
	1	Zwrot kosztów podr. inspekt.	2.000,—	4.589,50	2.589,50	—
	2	Za prowadzenie spraw w N. T. A.	—	185,—	185,—	—
IV.		Inne dochody	6.308,—	6.585,17	277,17	—
	1	% % od kapitałów	6.308,—	6.585,17	277,17	—
V.		Dochody nadzwyczajne	—	23.953,73	23.953,73	—
	1	S. I. W. zrealizowano na pokrycie należn. z lat ubiegł.	—	22.876,19	22.876,19	—
	2	Różne	—	1.077,54	1.077,54	—
		Ogółem dochody	144 708,—	182.063,17	37.380,17	—

Z e s t a w i e n i e

Dochody budżetowe	182.063,17
Wydatki "	177.503,79
Nadwyżka budżet. za r. 1935/36	4.559,38

II.

Sprawozdanie rachunkowe z wykonania budżetu tygodnika „Samorząd” za 1935/36 r.

Wydatki:

Dz.	§§	T R E Ś Ć	P r e l i m.	Wykonano	W i ę c e j	M n i e j
I.		Administracja	21.301,—	26.674,79	5.373,79	—
	1	Uposażenie personelu	16.380,—	18.135,—	1.755,—	—
	2	Ubezpieczenie społeczne	777,—	836,79	59,79	—
	3	Wydatki rzeczowe	4.144,—	7.703,—	3.559,—	—
II.		Honorarja autorskie	11.024,—	10.676,55	—	347,45
III.		Koszty druku „Samorządu”	22.880,—	18.920,32	—	3.959,68
IV.		Wynagrodzenie akwizyt. za zbieranie ogłoszeń	1.095,—	1.378,21	283,21	—
V.		Różne nieprzewidziane	—	1.140,—	1.140,—	—
		Ogółem wydatki	56.300,—	58.789,87	6.797,—	4.307,13

Dochody:

Dz.	§§	T R E Ś Ć	P r e l i m.	Otrzymano	W i ę c e j	M n i e j
I.		Prenumerata	51.000,—	49.082,64	—	1.917,36
II.		Ogłoszenia	5.000,—	6.002,63	1.002,63	—
III.		Różne	300,—	50,14	—	249,86
		Ogółem dochody	56.300,—	55.135,41	1.002,63	2.167,22

Z e s t a w i e n i e

Ogółem wydatki	58.789,87
„ dochody	55.135,41
Niedobór — strata	3.654,46

ZAMKNIĘCIE SUM POZABUDŻETOWYCH

na dzień 31.III. 1936 r.

STAN CZYNNY.

STAN BIERNY.

	Zł.		Zł.
Kasa	1.012,38	Różni	24.273,57
P. K. O. Nr. r-ku 51.177	3.071,89	Sumy przechodnie	32,09
P. K. O. „ „ 52.020	25,79	Kwartalnik	1.823,77
Polski Bank Komunalny Nr. r-ku 279	97.830,75	Powsz. Wyst. Kraj.	13.156,43
Różni	11.935,98	Fundusz Obrótowy	60.000,—
Samorząd niedobór	3.619,20	Nadwyżka budżetowa	18.210,13
Ogółem stan czynny	117.495,99	Ogółem stan bierny	117.495,99

Sprawy bieżące

PODZIAŁ DODATKÓW KOMUNALNYCH DO PODATKU GRUNTOWEGO.

W sprawie powyższej ukazał się okólnik Ministerstwa Spraw Wewn. z dn. 3 lipca r. b. Nr. 53 (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 19, poz. 131), do P.P. Wojewodów (z wyjątkiem śląskiego), Przewod-

niczących Wydziałów Powiatowych i Prezydentów Miast, treści następującej:

„W okólniku Nr. 84 z dnia 12 grudnia 1935 r. (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 39, poz. 220) zapowiedziałem wykorzystanie przez Pana Ministra Skarbu uprawnień, przewidzianych w art. 3 ust. (2) i w art. 4 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia

3 grudnia 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 544) co do obniżenia dodatków komunalnych do podatku gruntowego i co do podwyższenia udziału związków samorządowych w państwowym podatku dochodowym. W związku z tem w porozumieniu z Panem Ministrem Skarbu zawiadamiam, iż na okres budżetowy 1936/37 wymienione uprawnienia wykorzystane nie będą. Natomiast w związku z zapowiedzianem w art. 22 ust. 2) ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 106, poz. 884) w brzmieniu art. 4 pkt. 2) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 stycznia 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 3, poz. 15) określenie przez Pana Ministra Skarbu wysokości uprawnienia samorządu wojewódzkiego do korzystania z wpływów z dodatków komunalnych do podatku gruntowego, wykorzystane zostanie upoważnienie, zawarte w art. 3 ust. (2) dekretu z dnia 3 grudnia 1935 r. o obniżeniu obciążenia daninami komunalnymi i o innych zmianach w finansach komunalnych co do zmiany podziału wymienionych dodatków pomiędzy poszczególne rodzaje związków samorządowych.

W mającem ukazać się w powyższej sprawie rozporządzeniu granica uprawnienia samorządu wojewódzkiego do korzystania z wpływów z dodatków komunalnych do państwowego podatku gruntowego ustalona zostanie na 5% wpływów z tytułu tych dodatków. W związku z tem na obszarze województw centralnych, wschodnich i południowych — celem utrzymania dotychczasowego udziału związków samorządowych w wymienionych dodatkach — granica udziału gmin wiejskich w tych dodatkach podniesiona zostanie do 42%, a powiatowych związków samorządowych — do 52% (w województwach poznańskim i pomorskim do 45% na rzecz gmin i do 55% na rzecz związków powiatowych) najwyższego łącznego obciążenia gruntów omawianymi dodatkami, przewidzianego w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. w przedmiocie wyrównania podatków gruntowych tudzież niektórych podatków budynkowych (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 505). Podobne zmiany w podziale dodatków komunalnych do podatku gruntowego przewidziane zostaną również na terenie miast.

Niewykorzystanie przez Pana Ministra Skarbu uprawnienia do obniżenia dodatków komunalnych do państwowego podatku gruntowego nie zmienia stanowiska, zajętego w punkcie 3 okólnika Nr. 84 z dnia 12 grudnia 1935 r. co do konieczności — ze względu na sytuację rolnictwa — ograniczenia wysokości dodatków komunalnych do podatku gruntowego, pobieranych na rzecz powiatowych związków samorządowych. Niemniej jednak, biorąc pod uwagę, iż — jak wykazały sprawozdania P. P. Wojewodów — niektóre powiatowe związki samorządowe przy obecnym stanie dochodów nie są w stanie zrównoważyć swych budżetów — w drodze wyjątku dopuszczam podwyższenie dodatków komunalnych do podatku gruntowego ponad 100% podatku państwowego. Podkreślam, iż podwyższenie omawianych dodatków ponad te normy będzie mogło być stosowane wyłącznie w nielicznych powiatowych związkach samorządowych i jedynie w wypadkach istotnej niemożności zrównoważenia w jakikolwiek inny sposób wydatków i dochodów powiatowego związku samorządowego.

Mające się ukazać rozporządzenie o zmianie podziału dodatków komunalnych do podatku gruntowe-

go pomiędzy poszczególne rodzaje związków samorządowych ma wejść w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 kwietnia 1936 r.

Wobec dokonania już wymiaru tych dodatków na rok 1936, ewentualne podwyższenie dodatku komunalnego do podatku gruntowego na skutek wykorzystywania przez powiatowe związki samorządowe uprawnienia, zawartego w art. 14 ustęp drugi ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 505), uwzględnią urzędy skarbowe w roku 1936 w stosunku do tych płatników (z wyjątkiem jednostek zbiorowych), którym podwyższenie kwoty wymiarowej wyniesie co najmniej 10 zł. Celem umożliwienia urzędom skarbowym dokonania powyższego dodatkowego wymiaru dostarczą wydziały powiatowe tym urzędom skarbowym potrzebnego personelu. Dla pozostałych płatników uzupełnią urzędy skarbowe wymiary na rok 1936 przy sposobności dokonania wymiaru na rok 1937. Również łącznie z wymiarem dodatku do podatku gruntowego na rok 1937 uwzględnią urzędy skarbowe odpowiednie kwoty, wynikające z dostosowania wymiaru na rok 1936 w wypadkach wykorzystywania przez związki samorządowe podwyższenia granicy udziału tych związków, przewidzianego w mającem się ukazać rozporządzeniu o zmianie podziału dodatków komunalnych do podatku gruntowego.

Zechcą P.P. Wojewodowie polecić Przewodniczącym Wydziałów Powiatowych podanie powyższych wskazówek do wiadomości zarządom miast niewydzielonych oraz gmin wiejskich.

Okólnik niniejszy pozostaje w związku z okólnikiem Nr. 84 z dnia 12 grudnia 1935 r. (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 39, poz. 220)“.

EGZEKUCJA U ROLNIKÓW.

W sprawie powyższej Ministerstwo Skarbu wy-stosowało do wszystkich Izb Skarbowych, Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego (Wydział Skarbowy) oraz wszystkich Urzędów Skarbowych okólnik z dnia 25 maja 1936 r. L. D. V. 6504/1/36 (Dziennik Urz. Min. Sk. z dn. 30 maja, poz. 470) treści następującej:

„Wobec napływających do Ministerstwa Skarbu zażaleń na nieprawidłowe dokonywanie przez poborców skarbowych zajęć u rolników, Ministerstwo Skarbu ponownie podkreśla z całym naciskiem, że jeżeli chodzi o inwentarz żywy i martwy oraz zapasy ziemiopłodów u rolników, wolno zajmować jedynie nadwyżki tych ruchomości ponad normy, ustalone dla poszczególnych okręgów przez izby skarbowe na zasadzie okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 1 lutego 1933 r. L. D. V. 386/1/33 (Zbiór okólników z r. 1933, str. 381). W żadnym zatem wypadku nie jest dopuszczalne zajmowanie u rolników konia, krowy, świni i t. p., jeżeli znajdują się one w gospodarstwie w ilości jednej sztuki w poszczególnym rodzaju tych zwierząt.

Przy tej sposobności Ministerstwo Skarbu zaznacza, że w razie zajęcia w gospodarstwie rolnem nadwyżki inwentarza żywego zajęte zwierzęta mogą być zabrane z gospodarstwa i oddane pod dozór osoby trzeciej tylko w wypadku, gdy zobowiązany poprzednio zajęte ruchomości roztrwonil lub usunął, tak, że zachodzi obawa ponownego roztrwonienia lub

usunienia. We wszystkich innych wypadkach zabieranie z gospodarstwa zajętego inwentarza żywego nie może mieć miejsca. Nie dotyczy to oczywiście tych wypadków, gdy zabranie zajętych zwierząt jest uzasadnione koniecznością dokonania sprzedaży poza miejscem zajęcia, lecz i wówczas powinno ono nastąpić nie wcześniej, niż tego wymaga czas, potrzebny na dostarczenie zwierząt do miejsca sprzedaży.

Przy zajmowaniu nadwyżki płodów rolnych i inwentarza u rolników, winien poborca zawsze zaznaczyć w protokole zajęcia, jaka ilość płodów rolnych i inwentarza, poza ilością zajęta, pozostała jeszcze w gospodarstwie.

Naczelnicy urzędów skarbowych udzielą poborcom natychmiast odpowiednich pouczeń i uprzedzą ich, że winni niestosowania się do postanowień niniejszego okólnika będą pociągani do surowej odpowiedzialności“.

LOKALE PRZYDZIELONE NA POMIESZCZENIE WOJEWÓDZKICH I POWIATOWYCH URZĘDÓW ROZJEMCZYCH.

W sprawie, objętej nagłówkiem, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wystosowało do P.P. Wojewodów i Komisarza Rządu na m. st. Warszawę okólnik z dn. 7.VII. r. b. Nr. 55 (Dz. Urz. Min. Spraw Wewnętrznych Nr. 19, poz. 133) treści następującej.

„Uchylając zarządzenie z dnia 12 stycznia 1935 r. Nr. BZ — 17 — Og — 2 w sprawie lokali wojewódzkich i powiatowych urzędów rozjemczych (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 3, poz. 13) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu i Ministerstwem Rolnictwa i Reform Rolnych komunikuje, że stosownie do postanowień art. 29 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o urzędach rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich (Dz. U. R. P. Nr. 5, poz. 60), koszty związane z utworzeniem i utrzymaniem wojewódzkich urzędów rozjemczych pokrywane są z budżetu Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych.

Wobec powyższego wojewódzkie urzędy rozjemcze powinny być traktowane narówni z innymi urzędami państwowymi, a w związku z tem za lokale przydzielone w budynkach państwowych na pomieszczenie tych urzędów winna być stosowana zasada niepobierania czynszów.

Za lokale natomiast przydzielone wojewódzkim urzędom rozjemczym w budynkach prywatnych, wynajętych przez Skarb Państwa, urzędy te powinny opłacać odpowiednią część czynszu.

Urzędy rozjemcze powinny ponosić koszty, związane z utrzymaniem i wewnętrznym remontem lokali przydzielonych im w budynkach państwowych.

Za lokale użytkowane przez powiatowe urzędy rozjemcze w budynkach państwowych powinny być nadal pobierane opłaty czynszowe, gdyż koszty utrzymania tych urzędów ponoszą powiatowe związki samorządowe“.

KWALIFIKACJE SEKRETARZY GMINNYCH.

Na podstawie art. 13 ust. 4 oraz art. 121 i 129 ustawy z dnia 23 marca 1933 roku o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P.

Nr. 35, poz. 294) wydane zostało rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 czerwca 1936 roku (Dz. U. R. P. Nr. 48, poz. 348) o zmianie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 lutego 1934 roku w sprawie kwalifikacyj sekretarzy gminnych (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 144).

Powyższa zmiana dotyczy kwalifikacyj, wymaganych od kandydatów na sekretarzy gminnych, na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, poznańskiego, pomorskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego. Zgodnie z powołanem rozporządzeniem z dnia 19 czerwca 1936 roku, *okres przejściowy*, w którym dopuszczalne są dyspensy od zasadniczych kwalifikacyj, przedłużony został *do dnia 31 grudnia 1937 roku*, gdy dotychczas termin ten zakreślony był do dnia 1 stycznia 1936 roku.

W rzeczonym okresie przejściowym od kandydatów tych wymagane są następujące kwalifikacje: a) *wykształcenie* w zakresie conajmniej gimnazjum lub szkoły zawodowej stopnia gimnazjalnego w myśl art. 21 i 29 ustawy z dnia 11 marca 1932 roku o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389), albo według zasad, obowiązujących przed wejściem w życie powyższej ustawy, w zakresie conajmniej sześciu klas szkoły średniej ogólnokształcącej, bądź równorzędne wykształcenie w myśl postanowień § 35 rozporządzenia II Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 grudnia 1933 roku w sprawie wykonania ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 769); b) *odbycie 3-miesięcznej praktyki* w gminie wiejskiej na obszarze województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, nowogródzkiego, poleskiego, warszawskiego, wileńskiego i wołyńskiego, albo w gminie wiejskiej, zorganizowanej w myśl przepisów art. 102 i 103 ustawy z dnia 23 marca 1933 roku o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, pomorskiego, poznańskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego; c) *złożenie egzaminu praktycznego*.

Omawiane rozporządzenie weszło w życie z dniem 27 czerwca r. b.

WARUNKI WAŻNOŚCI UCHWAŁY RADY MIEJSKIEJ W SPRAWIE ZMNIEJSZENIA ILOŚCI WICEPREZY- DENTUR.

Jeden z Urzędów Wojewódzkich zwrócił się, w związku z konkretną sprawą do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z zapytaniem, czy ważną jest uchwała rady miejskiej w sprawie zmniejszenia ilości wiceprezydentur. Na pytanie powyższe Ministerstwo Spraw Wewnętrznych pismem z dnia 14 maja 1936, Nr. SS.3422/9/P/34 wyjaśniło, co następuje:

„Ustęp (2) art. 37 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294) daje radzie miejskiej prawo powzięcia zwykłą większością głosów uchwały o powiększeniu ilości wiceprezydentów ponad normę zasadniczą, przewidzianą w art. 37, ustęp (1). Z przepisu tego wynika, że sprawa powiększenia liczby stanowisk wiceprezydentów należy też do kompetencji rady miejskiej, a zatem rada może niewątpliwie również powziąć uchwałę o zmniejszeniu ilości tych stanowisk. Uchwała taka nie budzi wątpliwości co do swej

ważności, natomiast wykonanie jej musi być uzależnione od opróżnienia się stanowiska danego wiceprezydenta, a mianowicie w drodze rezygnacji, śmierci, złożenia z urzędu, upływu kadencji, na którą został wybrany w myśl art. 2, ustęp (3) ustawy z dn. 23 marca 1933 r. i t. p. Tylko w tych przypadkach uchwała rady miejskiej, która zmniejsza ilość wiceprezydentur może być wprowadzona w życie, nie naruszając praw nabytych danego wiceprezydenta. Okoliczność, że uchwała rady miejskiej powzięta została w okresie odbywania przez wiceprezydenta t. zw. okresu próbnego, nie posiada z tego punktu widzenia znaczenia zasadniczego, gdyż odbycie okresu próbnego posiada związek jedynie z aktem zatwierdzenia wyboru wiceprezydenta, a nie z aktem samego wyboru. Uchwała rady miejskiej w sprawie zmniejszenia ilości wiceprezydentów mogłaby więc być w związku z tem wykonana jedynie w przypadku, gdyby władza nadzorcza po upływie odbycia okresu próbnego odmówiła zatwierdzenia wyboru“.

PAŃSTWOWY PODATEK PRZEMYSŁOWY.

Obwieszczeniem Ministra Skarbu z dnia 30 maja 1936 roku (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 339), wydanem na podstawie art. 7 ust. (2) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 stycznia 1936 roku w sprawie zmiany niektórych przepisów, dotyczących państwowego podatku przemysłowego i opłat stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 3, poz. 15), ogłoszony został jednolity tekst ustawy z dnia 15 lipca 1925 roku o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 76/1934 r., poz. 716).

Zgodnie z powołanem obwieszczeniem, udział związków samorządowych w państwowym podatku przemysłowym od obrotu, ustalony jak wiadomo w wysokości 17% wpływów z tego podatku, stosuje się do wszelkich wpływów z tego tytułu, osiągniętych po dniu wejścia w życie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 stycznia 1936 roku (Dz. U. R. P. Nr. 3, poz. 15), t. j. po dniu 15 stycznia b. r.

PISANIE PODAŃ PRZEZ DELEGATÓW POWIATOWYCH WOJEWÓDZKICH BIUR FINANSOWO - ROLNYCH.

W sprawie powyższej ogłoszone zostało rozporządzenie Ministrów: Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 1936 roku (Dz. U. R. P. Nr. 48, poz. 349), wydane na podstawie art. 19 ustawy z dnia 28 marca 1933 roku o biurach pisania podań oraz o zakazie udzielania porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 269),

OGNISKO KULTURY ROLNICZEJ W POW. ŁOMŻYŃSKIM (WOJ. BIAŁOSTOCKIE).

Powiatowy Związek Samorządowy w Łomży prowadzi w Małym Płocku Ognisko Kultury Rolniczo - Ogrodniczej na obszarze 238 ha. Zadaniem Ogniska jest popieranie rolnictwa w powiecie łomżyńskim przez:

1) reprodukowanie szlachetnych odmian ziemniaków, zalecanych dla danego okręgu przez Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych oraz przez Izbę Rolniczą;

mocą którego wojewódzkie biura do spraw finansowo-rolnych mogą upoważniać swych delegatów powiatowych do pisania podań do władz administracyjnych i sądowych.

Podania te dotyczyć mogą wyłącznie spraw, przewidzianych w art. 102 ust. (1) pkt. 4 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 roku o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 5/1936 r., poz. 59), i wyłącznie dla potrzeb gospodarstw, należących do grupy A, stosownie do postanowień art. 3 tegoż rozporządzenia z dnia 24 października 1934 r.

OCHRONA NIEKTÓRYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH.

Na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1927 roku o prawie łowieckim (Dz. U. R. P. Nr. 110, poz. 934) w brzmieniu ustalonym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 roku (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 622) wprowadzone zostały rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 22 czerwca 1936 roku (Dz. U. R. P. Nr. 49, poz. 355) zmiany w § 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 20 listopada 1935 roku o ochronie niektórych zwierząt łownych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 536).

Wśród tych zmian wypadnie wymienić m. inn., że dla dzikich kaczek (samice i młode) czasochrony obejmuje w województwach poznańskim i pomorskim okres od 1 grudnia do 15 lipca, w województwach zaś pozostałych okres od 1 stycznia do 15 lipca oraz dla innego ptactwa wodnego i błotnego okres od 1 stycznia do 15 lipca.

ZWALCZANIE ZARAŻLIWYCH CHOROÓB ZWIERZĘCYCH.

Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 20 czerwca 1936 roku (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 360) wprowadzono szereg zmian w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa z dnia 9 stycznia 1928 roku w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 roku o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 19, poz. 167), zmienionem rozporządzeniami z dnia 15 listopada 1932 roku (Dz. U. R. P. Nr. 7/1933 r., poz. 45) i z dnia 14 czerwca 1933 roku (Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 435).

Zmiany polegają m. inn. na wprowadzeniu nowych przepisów w przedmiotach następujących: pryszczycza w państwie ościennem, okrąg zapowietrzony oraz okrąg zagrożony.

2) współdziałanie z O. T. O. i K. R. w rozpowszechnianiu reprodukowanych nasion w gospodarstwach drobno - rolnych;

3) utrzymywanie stacji czyszczenia nasion;

4) prowadzenie sadu handlowego, złożonego z odmian drzew, zalecanych przez Min. Roln., Izbę Rolniczą i T-wo Ogrodnicze;

5) prowadzenie szkółek drzew owocowych w odmianach ustalonych przez powyższe władze i instytucje;

6) utrzymywanie gniazd hodowlanych właści-

wych gatunków zwierząt domowych, ustalonych dla danego okręgu i rozpowszechnianie ich w gospodarstwach rolnych;

7) umożliwienie instytucjom, pracującym nad podniesieniem kultury rolniczej, wykorzystania Ogniska jako obiektu demonstracyjnego dla popularyzowania sposobów i metod upraw, odmian ziemio-plodów i zwierząt domowych, przystosowanych dla okręgu działalności Ogniska.

Kierownictwo fachowe Ogniska spoczywa w rękach Kuratorjum. W skład Kuratorjum wchodzi: Przewodniczący Wydziału Powiatowego jako Przewodniczący Kuratorjum, 2 delegaci Wydziału Powiatowego, delegat Białostockiej Izby Rolniczej, Urzędu Wojewódzkiego, O. T. O. i K. R., kierownik Zakładu Doświadczalnego w Kisielnicy, prowadzonego także przez Pow. Zw. Sam., oraz kierownik Ogniska.

UTWORZENIE POW. FUNDUSZU BUDOWY SZKÓŁ POWSZECHN. W POW. BARANOWICKIM (WOJ. NO- WOGRÓDZKIE).

Wydział powiatowy w Baranowiczach postanowił powołać do życia Powiatowy Fundusz Budowy Szkół Powszechnych. Celem Funduszu będzie nasilenie akcji budowy szkół powszechnych na terenie powiatu przez skoordynowanie poczynań gmin i gromad, silniejsze zainteresowanie ich tą sprawą przy równoczesnym uruchomieniu pomocy ze strony Pow. Zw. Samorz. Między innymi Wydział Budowy proponuje przelanie na ten Fundusz pozostałości pożyczki siewnej w poszczególnych gminach. Po opracowaniu projektu regulaminu, sprawa utworzenia Funduszu będzie przedstawiona Radzie Powiatowej.

WPROWADZENIE NADZORU NAD TRYKAMI W POW. ŻYWIECKIM (WOJ. KRAKOWSKIE).

Zgodnie z opinią Krakowskiej Izby Rolniczej i Okręgowego Towarzystwa Rolniczego oraz z uwagi na pierwszorzędne znaczenie hodowli owiec dla rolnictwa powiatu, Rada Powiatowa w Żywcu wypowiedziała się za wprowadzeniem na terenie powiatu odpowiednich przepisów ustawy z dn. 5.III.1934 r. o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec w zastosowaniu do owiec.

BUDOWA SZKÓŁ PRZEZ GROMADY POW. DUBIEŃSKIEGO (WOJ. WOŁYŃSKIE).

Ofiarność gromad i ludności wiejskiej na cele budowy szkół jest rzeczywiście godna podziwu. Stale ze wszystkich stron Polski dochodzą o tem wiadomości. Ostatnio zebrania gromadzkie w Jarosławicach, Podhajcach, Topolu, Podłożcach, Stawrocie i Porekładowiczach pow. dubieńskiego powzięły uchwały o dobrowolnym opodatkowaniu się na cele budowy szkół w wysokości od 3 do 6 zł. od ha.

BUDOWA MAGAZYNÓW ZBOŻOWYCH NA WOŁYNIU.

W ramach opracowanego przez Wołyńską Izbę Rolniczą planu budowy magazynów zbożowych w ośrodkach większego ruchu zbożem na Wołyniu, Podkomisja Inwestycyjna dla rolnictwa, urzędująca przy Ministerstwie Rolnictwa i Reform Rolnych, przyznała ostatnio kredyt specjalny na budowę magazynów zbożowych — w Łucku — 60 tys. zł., Dubnie — 66 tys. zł., Krzemieńcu — 60 tys. zł., Kowlu — 50 tys. zł., Horochowie — 40 tys. zł.

Państwowy Bank Rolny kredyt ten już uruchomił. Zgodnie z przyjętymi zasadami dla finansowania akcji budowy spichrzów, pożyczki udzielane będą powiatowym związkom samorządowym i wypłacane w miarę postępu budowy.

PRACE NAD ELEKTRYFIKACJĄ WOJ. WARSZAWSKIEGO.

Związek Elektryfikacyjny Międzykomunalny Woj. Warszawskiego przystąpił do budowy linii Witoldów — Krośniewice o napięciu 6 kw. długości około 15 km. Ta linja zasilać będzie w pierwszym rzędzie miasto Krośniewice ze stacją kolejową, cukrownię Ostrowy i młyn Witoldów oraz okoliczne majątki Łanięta i inne. Poza tem w bieżącym sezonie budowlanym ZEMWar zamierza wykonać poniższe roboty elektryfikacyjne.

1) Budowę linii 30 km. Łowicz — Skierniewice z uzupełnieniem stacji transformatorowej w Łowiczu i budowę stacji transformatorowej w Skierniewicach 30/6 kv., o mocy około 500 kva.

2) Budowę linii rozsyłkowych 6 kv. w Skierniewicach z niezbędnymi stacjami transformatorowymi 6000/380 (220 v. o łącznej mocy około 200 kv.) oraz przebudowa sieci rozdzielczej niskiego napięcia.

3) Budowę sieci rozdzielczej w Krośniewicach, rozbudowę sieci rozsyłkowej w Żychlinie, Dobrzelinie, osadzie Chodaków i wsi Patoki.

W bieżącym roku przewiduje się zelektryfikowanie gminy Rembertów przy udziale wydziału powiatowego i miejscowych obywateli, którzy wpłacają udziały po 100 zł. tytułem pożyczki bezprocentowej, która będzie zwrócona w naturze dostarczoną energią elektryczną.

Miasto Grójec, posiadające zniszczony własny wytwórczy dział elektryczny, pobierać będzie energję elektryczną z elektrowni okręgu warszawskiego na jej koszt. Miasto pobuduje sieć rozdzielczą w swoich granicach oraz będzie elektryfikowało sąsiednie miejscowości przy pomocy kredytów z Funduszu Pracy.

Gmina Baków zamierza przystąpić do elektryfikacji swych osiedli i prowadzi rozmowy z Zemwarem o warunki.

ZEBRANIE RADY ZWIĄZKU REWIZYJNEGO SAMO- RZĄDU TERYTORJALNEGO.

W dniu 14 lipca r. b. odbyło się pierwsze konstytucyjne posiedzenie Rady Związku Rewizyjnego Samorządu Terytorjalnego pod przewodnictwem prezesa Związku dr. Maurycego Jaroszyńskiego.

W charakterze przedstawicieli rządu przybyli na zebranie Wł. Korsak, podsekretarz stanu w Min. Spraw Wewnętrznych, dr. Tadeusz Grodyński, podsekretarz w Min. Skarbu, oraz dr. Eug. Piestrzyński, podsekretarz stanu w Min. Opieki Społecznej.

Po złożeniu sprawozdania z działalności Związku przez prezesa dr. Jaroszyńskiego oraz ustaleniu ogólnego programu pracy Związku na rok 1936—37 Rada dokonała wyboru 4 członków zarządu i 4 członków komisji rewizyjnej.

Do zarządu wybrani zostali: p.p. inż. St. Leopold, poseł Ignacy Puławski, prof. dr. Tadeusz Bigo i senator dr. K. Siudowski, zaś do komisji rewizyjnej: p.p. poseł W. Długosz, poseł Józef Zadurski, Apolinary Jankowski i Ed. Zajaczek.

W ciągu drugiego półrocza swojej działalności Związek Rewizyjny Samorządu Terytorjalnego prowadził w dalszym ciągu akcję inspekcyjną, badając w terenie działalność finansowo - gospodarczą zarówno powiatowych związków samorządowych, jak i miast wydzielonych.

Łącznie w drugim okresie swojej działalności Związek zrewidował generalnie na obszarze całego państwa 9 miast, 51 powiatów, od początku zaś swej

działalności Związek zrewidował generalnie miast 23 i powiatów 71. Łącznie Związek zrewidował 49 przedsiębiorstw samorządowych, w tej liczbie 29 w drugim półroczu swojej działalności.

Niezależnie od akcji rewizyjnej Związek rozwijał działalność instrukcyjną w drodze pośrednictwa oraz rozpoczął specjalne prace naukowo - badawcze nad szczególnie aktualnymi problemami samorządu terytorjalnego w Polsce.

Wiadomości gospodarcze

KURSY WALUT.

(Notowania z dn. 16.VII. 1936 r.).

1 dol. St. Zjedn. — 5.29 zł. — 5.26 zł.
100 frank. szwajc. — 173.34 zł. — 172.66 zł.
1 funt. szterl. — 26.62 zł. — 26.48 zł.
100 frank. franc. — 35.08 zł. — 34.94 zł.

CENY ZBOŻA.

(Ceny za 100 kg. franko stacja załadowania).
W dn. 16.VII. 1936 r. Warszawa.

Zyto 13.50 — 13.75 zł.
Pszenica 19.50 — 20.00 zł.
Jęczmień 15.75 — 16.00 zł.
Owies 15.75 — 16.00 zł.

Poradnik samorządowy

1. *Pytanie:* Zarząd Gminny w Lubieniu Wielkim, pow. Gródek Jagiell., zapytuje:

1) Czy zarząd gminny obowiązany jest doręczać wszystkie pisma, nadsyłane z urzędu skarbowego do płatników, a mianowicie: wezwania, upomnienia, zawiadomienia o licytacji i t. p. bezpłatnie; za jakie pisma urząd skarbowy obowiązany jest płacić zarządowi gminy.

2) Czy jest przepis ustawowy na podstawie którego należy się kierownikom szkoły grunt przy szkole względnie poza szkołą i czy za grunt używany przez kierownika szkoły gmina jest obowiązana opłacać podatki i daniny i czy w wypadku braku gruntu gmina jest obowiązana do wypłacania kierownikowi szkoły równoważnika pieniężnego.

Odpowiedź: 1) W zakresie spraw uregulowanych Ordynacją Podatkową (Dz. U. R. P. Nr. 14, poz. 134 z 1936 r.) zarząd gminny obowiązany jest na podstawie art. 151 tej ordynacji do doręczania wszelkich pism władz skarbowych. Za doręczanie tych pism przyznane zostało gminom od 15.I.1936 wynagrodzenie w wysokości 6 groszy od każdego pisma (art. 147 § 3 ordynacji). Obowiązek doręczania przez zarządy gminne pism władz skarbowych w postępowaniu egzekucyjnym opiera się na § 50 rozporz. Rady Min. z dn. 25.VI.1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 580), który przyjmuje dla postępowania egzekucyjnego zasadę art. 23 rozporz. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341 z 1928 r.). Za doręczanie pism w postępowaniu administracyjnym przyznane zostało gminom wynagrodzenie w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18.XI.1930 (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 719), w konsekwencji także wynagrodzenie powinny otrzymywać gminy za doręczanie pism władz skarbowych w postępowaniu egzekucyjnym. Jednakże w praktyce właściwe władze na odnośne żądania nie odpowiadają i nie regulują gminom należności.

2) Rozporządzenie Prezydenta z dn. 29.X.1933 o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663) nie zawiera postanowienia

analogicznego do art. 44 dawnej ustawy uposażeniowej, dotyczącego obowiązku gmin dostarczania kierownikom (samoistnym nauczycielom) publicznych szkół powszechnych 2 mórg ornego gruntu. W tej sytuacji oddanie gruntu nauczycielowi oraz określenie warunków użytkowania zależy od uznania gminy.

2. *Pytanie:* Jeden z wydziałów powiatowych zapytuje: w związku z wydanem rozporządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 26.IX.1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 476) o utrzymaniu porządku i czystości w miejscach publicznych i niektórych miejscach prywatnych, na jakiej podstawie prawnej może wydział powiatowy zatwierdzić regulaminy wydane przez poszczególne gminy na zasadzie art. 9 cyt. rozporządzenia.

Odpowiedź: Wydanie przez gminę szczególnych przepisów sanitarno-porządkowych w myśl § 9 rozporządzenia Min. Opieki Społ. z dn. 26 września 1935 r. o utrzymaniu porządku i czystości w miejscach publicznych i niektórych miejscach prywatnych (Dz. U. R. P. poz. 476) należy skwalifikować z art. 43 p. h) ustawy o częściowej zmianie ustroju sam. terytor., jako uchwalenie statutu miejscowego (miejscowych przepisów prawnych). Zgodnie zatem z art. 65 ust. (1) tejsze ustawy przepisy takie wymagają zatwierdzenia władzy nadzorczej (wydziału powiatowego w stosunku do gmin wiejskich i miejskich niewydzielonych).

3. *Pytanie:* Jeden z zarządów gminnych pow. hrubieszowskiego zapytuje, jakie przepisy regulują sprawę doręczania pism sądowych przez zarządy gminne.

Odpowiedź: Sprawę doręczania pism sądowych w postępowaniu karnym i cywilnym regulują przepisy zawarte 1) w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 30.IX.1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 548) ze zmianą wprowadzoną rozporządzeniem z dnia 30.I.1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 84), 2) w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dnia 30.IX.1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 549) i 3)

w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17.XII.1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 109, poz. 972).

W świetle powyższych przepisów organa gminne obowiązane są doręczać pisma sądowe w postępowaniu cywilnym i karnym, przeznaczone dla stron, ich pełnomocników, świadków, biegłych i tłumaczy, a wysyłane do miejscowości, nieobjętych żadnym okręgiem doręczeń urzędów pocztowych lub okręgiem doręczeń listonoszów wiejskich. Powyższe pisma zarząd gminny obowiązany jest odebrać z właściwego dla gminy urzędu pocztowego i doręczyć je adresatowi z zachowaniem przepisów zawartych w § 3, 8 — 13 i 15 rozporz. Ministra Sprawiedliwości z dn. 30.IX.1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 548). Poświadczenia odbioru urzędy gminne obowiązane są niezwłocznie doręczyć urzędowi pocztowym.

W myśl § 17 ust. 2 rozporz. Ministra Sprawiedliwości z dnia 17.XII.1934 (Dz. U. R. P. Nr. 109, poz. 972) za każde dokonane przez funkcjonariusza gminnego doręczenie pisma w postępowaniu cywilnym należy się zarządowi gminnemu wynagrodzenie w kwocie 20 gr.

4. *Pytanie:* Zarząd Gminny w P. pow. błońskiego zapytuje, kto jest zobowiązany do pokrycia kosztów leczenia (gmina czy właściciel folwarku) za żonę fornała, która przyjęta była do szpitala bez dowodów i bez zgody właściciela folwarku.

Odpowiedź: Zgodnie z art. 212 ustawy o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 396 z 1933 r.) pracodawcy rolni obowiązani są odnośnie pracowników, co do których zachodziłby obowiązek ubezpieczenia w zakresie ubezp. chorobowego, oraz ich żony i dzieci do lat 15 opłacać w całości koszty leczenia szpitalnego. Zgodnie z ust. (4) tego artykułu pracodawca obowiązany jest do pokrycia tych kosztów tylko wówczas, gdy chory leczy się u lekarza wskazanego przez pracodawcę, lub został skierowany do szpitala przez tego lekarza; jednakże pracodawca obowiązany będzie pokryć koszty leczenia w szpitalu publicznym nawet w wypadku, o ile chory nie został skierowany przez wskazanego lekarza, o ile lekarz szpitalny stwierdzi, że zwłoka w umieszczeniu chorego w szpitalu groziła niebezpieczeństwem dla życia lub poważnym pogorszeniem choroby oraz w wypadkach chorób zakaźnych, jeżeli warunki odosobnienia w domu nie były dostateczne, co stwierdza lekarz urzędowy (art. 212 ust. 4). W innych wypadkach koszty leczenia powinien pokryć leczony lub osoby zobowiązane do alimentacji, a w razie niemożności pokrycia ich przez te osoby gmina w myśl ustawy z dnia 29.III.1926 r. o pokrywaniu kosztów leczenia ubogich w szpitalach publicznych na obszarze b. zaboru rosyjskiego (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 214) oraz rozporz. z dnia 9.IX.1927 (Dz. U. R. P. poz. 861) i z dn. 14.II.1931 (Dz. U. R. P. poz. 196).

5. *Pytanie:* Jeden z wydziałów powiatowych zapytuje, czy w miastach niewydzielonych i gminach wiejskich należy uważać za władzę budowlaną burmistrza i wójta, czy też zarząd miejski lub gminny.

Odpowiedź: Zakres działania kolegium zarządu miejskiego (magistratu) i zarządu gminnego jest taksatywnie określony w art. 44 ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego.

Wszelkie sprawy niezastrzeżone dla kolegium

należą w myśl art. 46 ust. (1) i 47 ust. (1) do zakresu działania zarządu miejskiego lub gminnego, działających jednoosobowo (burmistrza i wójta).

W szczególności wykonywanie t. zw. poruczonego zakresu działania gminy oraz załatwianie spraw, wchodzących w zakres policji miejscowej, należy w myśl art. 110 ustawy do kompetencji przełożonego gminy (burmistrza lub wójta).

Nadzór policyjno - budowlany wykonywany w myśl przepisów prawa budowlanego należy do tej kategorii obowiązków gminy.

6. *Pytanie:* Zarząd gminy T. zapytuje, czy urząd skarbowy podatków i opłat skarbowych obowiązany jest do regulowania i na jakiej podstawie prawnej czynszu dzierżawnego za podnajęty przez zarząd gminny lokal pod składnicę przedmiotów zasekwestrowanych u płatników zalegających z podatkami, z której to składnicy korzysta jedynie tenże urząd skarbowy.

Odpowiedź: Na podstawie § 77 ust. (2) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 580), w miejscowościach, w których urzędy skarbowe nie posiadają własnego pomieszczenia do przechowywania zajętych ruchomości, związku samorządowe obowiązane są dostarczyć na ten cel odpowiedniego pomieszczenia oraz przechowywać zajęte ruchomości. Na zasadzie § 74 w związku z § 77 ust. (3) powyższego rozporządzenia gminie należy się wynagrodzenie za przechowanie i opóz, odpowiednio do poniesionych trudów; wysokość wynagrodzenia określa urząd skarbowy.

Mgr. S.

7. *Pytanie:* Zarząd gminy żale zapytuje: jak postąpić w przypadku, gdy pewna osoba wymeldowała się na zgłoszeniu wz. Nr. 2 i wyjechała z terenu danej gminy do miasta, którego zarząd odmawia zapisania przybyścia do rejestru mieszkańców z uwagi na to, że przybysz zamieszkuje jako sublokator i jest bez pracy. Prosi o wyjaśnienie czy:

1) zarząd miejski ma słuszną podstawę do zajmowania takiego stanowiska, oraz

2) czy można zmusić zarząd miejski do zmiany swego postępowania i w jaki sposób?

Odpowiedź: Zarząd miejski w swej decyzji prawdopodobnie opiera się na § 10 ust. 1) rozp. M. S. Wew. z dn. 23.V.1934 r. Jeżeli Zarząd gminny uważa stanowisko to za niesłuszne, należy przeprowadzić protokularny wywiad co do faktu zupełnego wyprowadzenia się interesowanej osoby z terenu gminy, a następnie, dołączając posiadane formalne zgłoszenie wymeldowania wz. Nr. 2 oraz protokół z wywiadu i korespondencję (zaw. wz. A i wyjaśnienie zarządu miejskiego), w trybie § 10 ust. 2 i 3 wyżej wspomnianego rozporządzenia, wystosować odwołanie do władzy administracji ogólnej, terytorjalnie właściwej dla miejsca pobytu interesowanej osoby.

W przypadku nieuwzględnienia odwołania i istnienia sporu co do miejsca zamieszkania nadal, Zarząd Gminny winien zwrócić się do własnej władzy administracji ogólnej, by ta wypowiedziała się i ewentualnie nadała sprawie bieg ustalony art. 5 ust. 1 i 4 rozp. Prezydenta R. P. z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341).

s/a.

CZORSZTYN n/D.

Letnisko górskie, położone na wysokości 500—600 m. nad poziom morza, o klimacie bardzo łagodnym, idealnym nasłonecznieniu, dużych lasach szpilkowych. Rzeka Dunajec do kąpieli.

W lecie rzeka Dunajec jest jedynym miejscem na Podhalu dla miłośników sportu wodnego, szczególnie dla kajakowców; — w zimie wspaniałe tereny narciarskie. Ruiny zamku Czorsztyńskiego oraz zamek w Niedzicy są miejscem licznych wycieczek turystów i miejscowych letników.

Wspaniały widok na Tatry z osiedla Nadzamcze. Wycieczki w Pieniny, Gorce, Tatry oraz do kąpielisk czechosłowackich.

Wskazania lekarskie: dla uzdrowieńców oraz wyczerpanych nerwowo. Lekarz okręgowy na miejscu.

Komunikacja: stacja kol. Nowy Targ oraz Stary i Nowy Sącz; następnie autobusami P. K. P. z każdego i do każdego pociągu oraz konnemi dorożkami. Na miejscu poczta, telefon.

Pensjonaty: Basia, Zbyszek, Diana, Stefanja, Kurpielówka, Pod Zamkiem, Andrzejówka, Pieniny, Korytnianka oraz na Nadzamczu I Dom, Jasna, Marychna; nadto letnicy mogą znaleźć pomieszczenie w domach góralskich w Czorsztynie i w sąsiednich wioskach.

Kilka sklepów zaspakaja potrzeby letników.

Rozrywki: radjo, tenis w poszczególnych pensjonatach oraz stałe dancingi w restauracji „Kiosk“ na Nadzamczu.

Wszelkich informacji listownie oraz na miejscu udziela Zarząd Gminny.

LETNISKA

W WOJEWÓDZTWIE KRAKOWSKIM.

Bezpłatna rzetelna informacja w Powiatowych Komisjach Letniskowo - Turystycznych przy Wydziałach Powiatowych:

Biała k. Bielska

Bochnia

Chrzanów

Limanowa

Myślenice

Nowy Sącz

Nowy Targ

Wadowice

Żywiec

(w Tow. Przyj. Ziemi Żywieckiej)

oraz w gminnych i gromadzkich komisjach letniskowo - turystycznych, utworzonych w letniskach tych powiatów.